

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2021. gada 8. maijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto ārējās juridiskās
personas ERGO TEC LLP (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par
lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 68/2021),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Krimināllikuma 70.¹¹ panta ceturto daļu un Kriminālprocesa
likuma 358. panta pirmo daļu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu
Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam
teikumam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam, kā arī par spēkā
neesošu no pieņemšanas brīža;

1.2. apturēt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša lēmuma
izpildi.

2. Krimināllikuma 70.¹¹ panta ceturtā daļa paredz: „Noziedzīgi iegūtu
 mantu, līdzekļus, ko persona ieguvusi no šādas mantas realizācijas, kā arī noziedzīgi

iegūtas mantas izmantošanas rezultātā gūtos augļus konfiscē, ja tā nav jāatdod īpašniekam vai likumīgam valdītājam.”

Kriminālprocesa likuma 358. panta pirmā daļa noteic: „Noziedzīgi iegūtu mantu, ja tās turpmāka uzglabāšana kriminālprocesa mērķu sasniegšanai nav nepieciešama un ja tā nav jāatdod īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, ar tiesas nolēmumu konfiscē valsts labā, bet iegūtos finanšu līdzekļus ieskaita valsts budžetā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtās konstitucionālās sūdzības pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18., 19.² un 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to prasījums izvērtēt likumu normu atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Pieteikuma iesniedzēja apstrīd divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajos gadījumos. Tomēr Satversmes tiesa ir secinājusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos vairāku normatīvo aktu normu apstrīdēšana vienā pieteikumā

ir pieļaujama arī tad, ja apstrīdētās normas ir savstarpēji cieši saistītas un to izskatīšana vienas lietas ietvaros veicinās lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 4. kolēģijas 2020. gada 23. marta lēmuma par lietas Nr. 2020-19-0103 ierosināšanu 5. punktu*).

No pieteikumā ietvertā pamatojuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas ir savstarpēji cieši saistītas un to satversmības izvērtēšana vienas lietas ietvaros veicinātu lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir likvidējamās akciju sabiedrības „TRASTA KOMERCBANKA” (turpmāk – banka) kreditore. Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša lēmumu, pamatojoties uz apstrīdētajām normām, atzīts, ka maksātnespējas administratoram ir pienākums nesaistīti ar kreditoru saistību apmierināšanas procesu ieskaitīt valsts budžetā tādus bankā noguldītos līdzekļus, kas atzīti par noziedzīgi iegūtiem. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka tādējādi būtiski ticis samazināts bankas mantas apmērs un tā vairs nevarēšot pilnībā izpildīt saistības pret Pieteikuma iesniedzēju. Šo normu piemērošanas rezultātā samazināta vērtība Pieteikuma iesniedzējas kreditora prasījumam pret banku maksātnespējas procesā. Turklāt apstrīdētās normas pieļaujot situāciju, ka mantas konfiskācijas dēļ labticīgai trešajai personai ir pienākums ar savu mantu atvietot noziedzīgi iegūto mantu.

Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, tādējādi tai radīts nesamērīgs tiesību uz īpašumu ierobežojums un pieļauta nepamatota atšķirīga attieksme iepretim valstij kā vienam no bankas kreditoriem maksātnespējas procesā, kā arī nepamatota vienāda attieksme pret kreditoriem, neskatoties uz to, vai kredītiestādei uzsākts maksātnespējas process. Maksātnespējas procesā bankas kreditori atrodies būtiski atšķirīgos apstākļos, jo iespējas, ka tiks izpildītas saistības pret tiem, esot tieši atkarīgas no bankas līdzekļu apmēra. Tādējādi apstrīdētās normas esot radījušas

Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 91. panta pirmajā teikumā un 105. panta pirmajā, otrajā un trešajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Apstrīdētās normas piemērotas ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2020. gada 9. oktobra lēmumu lietā Nr. C30768819. Šis lēmums nav pārsūdzams. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša lēmuma pieņemšanas dienas, proti, no 2020. gada 9. oktobra. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2021. gada 8. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai, un tas atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikuma iesniedzēja lūgusi apturēt Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2020. gada 9. oktobra lēmuma lietā Nr. C30768819 izpildi.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektā daļa noteic, ka konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) iesniegšana neaptur tiesas nolēmuma izpildi, izņemot gadījumus, kad Satversmes tiesa lēmusi citādi. Minētās tiesību normas mērķis visupirms ir novērst iespēju, ka personas, kuras neapmierina nolēmums attiecīgajā civillietā, krimināllietā vai administratīvajā lietā, izmantotu konstitucionālo sūdzību kā sprieduma izpildes novilcināšanas līdzekli (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 31. augusta rīcības sēdes lēmumu lietās Nr. 2005-12-03 un Nr. 2005-20-01*).

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka nolēmuma izpildes apturēšana uzskatāma par ārkārtēju tiesas procesa līdzekli, kas piemērojams vienīgi svarīgu mērķu sasniegšanai, piemēram, lai nodrošinātu personas tiesību aizsardzību tādos gadījumos, kad nolēmuma izpilde attiecīgajā vispārējās jurisdikcijas tiesas lietā pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi vai radīt būtisku kaitējumu pieteikuma iesniedzējam. Tādējādi, lemjot par lūgumu apturēt tiesas nolēmuma izpildi, Satversmes tiesa izvērtē:

1) vai pieteikumā ir sniegts šāda lūguma pamatojums;

2) vai lietā pastāv tādi apstākļi, kuru dēļ nolēmuma izpilde pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt neiespējamu Satversmes tiesas nolēmuma izpildi vai radīt pieteikuma iesniedzējam tādu būtisku kaitējumu, kas traucētu aizsargāt viņa pamattiesības Satversmes tiesā ierosinātās lietas ietvaros (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2019-13-01 12. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka gadījumā, ja līdzekļi jau būs aizskaitīti Latvijas valstij, tos atgūt pēc Satversmes tiesas sprieduma būšot iespējams tikai, ceļot prasību pret Latvijas valsti Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Taču šādas tiesības neesot uzskatāmas par pilnvērtīgu tiesību aizsardzības mehānismu. Turklāt Pieteikuma iesniedzējai būtu jāsamaksā liela valsts nodeva šādas prasības celšanai. Pieteikuma iesniedzējas rīcībā neesot attiecīgo līdzekļu, tāpēc tā arī labvēlīga sprieduma gadījumā nevarēšot panākt sev nodarītā kaitējuma atlīdzinājumu.

Pieteikuma iesniedzēja nav pamatojusi, ka pastāv tādi apstākļi, kuru dēļ nolēmuma izpilde pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu padarīt Satversmes tiesas nolēmuma izpildi neiespējamu. Pieteikuma iesniedzējas apsvērumi par to, cik efektīva ir prasības celšana civilprocesuālā kārtībā, nav atzīstama par šādu apstākli. Pieteikuma iesniedzēja arī nav pamatojusi, ka lietā pastāv tādi apstākļi, kuru dēļ nolēmuma izpilde pirms Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās varētu tai radīt tādu būtisku kaitējumu, kas traucētu aizsargāt pamattiesības Satversmes tiesā ierosinātās lietas ietvaros.

Ņemot vērā minēto, šā lēmuma 1.2. ietvertais prasījums ir noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Krimināllikuma 70.¹¹ panta ceturtais daļas un Kriminālprocesa likuma 358. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam” pēc ERGO TEC LLP pieteikuma (pieteikums Nr. 68/2021).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdētos aktus, – Saeimu – līdz 2021. gada 8. jūlijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Noraidīt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš